

OBWIESZCZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 12 października 1993 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

1. Stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 9 lutego 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 12, poz. 57) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 kwietnia 1989 r. w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 23, poz. 125), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1990 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 2, poz. 13),
- 2) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 maja 1992 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 43, poz. 190),
- 3) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 sierpnia 1992 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 64, poz. 325),
- 4) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 stycznia 1993 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 7, poz. 37),
- 5) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 9 lutego 1993 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 12, poz. 57),
- 6) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 kwietnia 1993 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 33, poz. 150)

i zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania tekstu jednolitego.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 35—39 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 kwietnia 1989 r. w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 23, poz. 125), które stanowią:

„§ 35. Jeżeli do dnia wejścia w życie rozporządzenia pracownik był uprawniony do pobierania zasiłków rodzinnych w wysokości wyższej od określonej w rozporządzeniu, zasiłek rodzinny na każdą uprawnioną osobę wypłaca się w dotychczas pobieranej wysokości, z uwzględnieniem zwiększenia lub zmniejszenia się liczby członków rodziny, na których zasiłek przysługuje. Przepis § 11 stosuje się odpowiednio.

§ 36. Jeżeli w dniu wejścia w życie rozporządzenia pracownik pobierał na dziecko otrzymujące ze względu na stan zdrowia więcej niż jedną kartę zaopatrzenia w mięso zwiększenie zasiłku rodzinnego w kwocie wyższej od określonej w § 12, zwiększenie zasiłku rodzinnego na to dziecko wypłaca się w wysokości dotychczas pobieranej.

§ 37. 1. Zasiłek rodzinny w wysokości ustalonej na okres do 31 stycznia 1989 r. wypłaca się bez zmian za miesiące luty i marzec 1989 r., z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Wysokość zasiłku rodzinnego za miesiące luty i marzec 1989 r. ustala się ponownie na podstawie dochodu rodziny z roku ubiegłego, jeżeli jest to dla pracownika korzystniejsze i zgłosi on taki wniosek.

- § 38. 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz dodatków rodzinnych przysługujących na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 146),
 - 2) dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 27, poz. 135),
 - 3) ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 147 i z 1986 r. Nr 42, poz. 202),
 - 4) ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33 i z 1986 r. Nr 42, poz. 202),
 - 5) ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270 oraz z 1986 r. Nr 1, poz. 1).
2. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 3, zasiłki rodzinne i zasiłki pielęgnacyjne przyznaje i wypłaca właściwy oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w trybie określonym w rozporządzeniu albo poprzez pomniejszenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne o kwoty przysługujących zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.
- § 39. Kwoty zasiłków rodzinnych ustalone w rozporządzeniu obejmują rekompensaty określone w uchwale nr 187 Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 1981 r. w sprawie podwyższenia cen detalicznych niektórych artykułów żywnościowych (Monitor Polski Nr 22, poz. 200 i z 1984 r. Nr 2, poz. 11) oraz w uchwale nr 24 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1982 r. w sprawie rekompensat pieniężnych z tytułu wprowadzenia z dniem 1 lutego 1982 r. nowych cen detalicznych podstawowych artykułów żywnościowych, opału i energii (Monitor Polski Nr 4, poz. 18 i z 1984 r. Nr 2, poz. 11).”,
- 2) § 2—4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1990 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 2, poz. 13), które stanowią:
- „§ 2. Kwoty zasiłków rodzinnych ustalone w niniejszym rozporządzeniu obejmują dodatki z tytułu wzrostu cen, określone w uchwale nr 111 Rady Ministrów z dnia 29 lipca 1989 r. w sprawie dodatków z tytułu wzrostu cen artykułów żywnościowych do świadczeń emerytalno-rentowych i innych pieniężnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Monitor Polski Nr 24, poz. 187, Nr 30, poz. 230 i Nr 35, poz. 273), z tym że zasiłki rodzinne za styczeń 1990 r. wypłaca się niezależnie od wypłaconych za ten miesiąc dodatków z tytułu wzrostu cen.
- § 3. Dodatki rodzinne do emerytur i rent w wysokości określonej w niniejszym rozporządzeniu wypłaca się poczynając od dnia 1 marca 1990 r., z wyrównaniem za okres od dnia 1 stycznia 1990 r.
- § 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1990 r.”,
- 3) § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 maja 1992 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 43, poz. 190), który stanowi:
- „§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1992 r.”,
- 4) § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 sierpnia 1992 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 64, poz. 325), które stanowią:
- „§ 2. 1. Za okres od dnia 1 czerwca do dnia 31 sierpnia 1992 r. wypłaca się zasiłek rodzinny oraz pielęgnacyjny na dziecko osiągające dochody w kwocie niższej od najniższej emerytury i spełniające w tych miesiącach pozostałe warunki do otrzymywania zasiłku rodzinnego oraz pielęgnacyjnego.
2. W razie przekroczenia przez dziecko granicy dochodu, o którym mowa w ust. 1, zasiłek rodzinny na dziecko wypłaca się w wysokości pomniejszonej o kwotę tego przekroczenia, z zaokrągleniem do pełnego tysiąca w górę.
- § 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 1992 r.”,
- 5) § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 stycznia 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 7, poz. 37), które stanowią:
- „§ 2. Zasiłek rodzinny przysługuje nadal na wszystkie dzieci, na które do dnia wejścia w życie rozporządzenia wypłacany był zasiłek rodzinny bez względu na wiek, gdy były inwalidami II grupy, a inwalidztwo powstało w wieku do ukończenia 25 lat.
- § 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1993 r.”,
- 6) § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 9 lutego 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 12, poz. 57), który stanowi:
- „§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lutego 1993 r.”,
- 7) § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 kwietnia 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 33, poz. 150), który stanowi:
- „§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 1993 r.”

Załącznik do obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. (poz. 492)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 10 kwietnia 1989 r.

w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Na podstawie art. 4 ust. 1 i art. 9 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o ubezpieczeniu rodzinnym (Dz. U. Nr 66, poz. 414, z 1950 r. Nr 20, poz. 170 i Nr 36, poz. 333 oraz z 1989 r. Nr 35, poz. 192), art. 118 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 80, poz. 350, Nr 94, poz. 422 i Nr 104, poz. 450 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 64, poz. 321), art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206), art. 11 dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 27, poz. 135, z 1989 r. Nr 35, poz. 190, z 1990 r. Nr 36, poz. 206 oraz z 1991 r. Nr 104, poz. 450), art. 12 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 146, z 1989 r. Nr 32, poz. 169 i Nr 35, poz. 190, z 1990 r. Nr 36, poz. 206 oraz z 1991 r. Nr 104, poz. 450 i Nr 110, poz. 474) i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250, z 1990 r. Nr 36, poz. 206 oraz z 1991 r. Nr 104, poz. 450 i Nr 110, poz. 474) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Osoby uprawnione do zasiłków rodzinnych

§ 1¹⁾. Do zasiłków rodzinnych uprawnieni są pracownicy podlegający ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa.

§ 2. (skreślony²⁾).

Rozdział 2

Członkowie rodziny, na których przysługują zasiłki rodzinne

§ 3. Pracownikowi uprawnionemu do zasiłków rodzinnych zasiłki te przysługują na dzieci i na małżonka na zasadach określonych w § 4—8.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 kwietnia 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 33, poz. 150), które weszło w życie z dniem 1 maja 1993 r.

²⁾ Przez § 1 pkt 2 rozporządzenia wymienionego w przypisie 1.

§ 4. 1. Zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje:

- 1)³⁾ do ukończenia 16 lat życia, a jeżeli kształcił się w szkole lub na kursie kwalifikacyjnym przysposobienia lub doskonalenia zawodowego trwającym co najmniej 3 miesiące — do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 20 lat życia; jeżeli ukończenie 20 lat życia przypada na ostatni lub przedostatni rok nauki w szkole, zasiłek rodzinny przysługuje odpowiednio do zakończenia bieżącego lub następnego roku szkolnego,
- 2) bez względu na wiek, gdy jest inwalidą I grupy lub inwalidą II grupy, jeżeli inwalidztwo II grupy powstało w wieku uprawniającym do zasiłku.

2. W razie przerwy w nauce spowodowanej chorobą dziecka będącego nadal uczniem lub studentem, zasiłek rodzinny wypłaca się przez okres tej przerwy.

3. W razie korzystania przez studentkę z urlopu dziekańskiego w związku z urodzeniem dziecka, zasiłek rodzinny wypłaca się przez okres tego urlopu.

§ 5. Za dzieci, na które przysługuje zasiłek rodzinny, uważa się:

- 1) dzieci własne pracownika, dzieci małżonka, dzieci przysposobione, dzieci przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej oraz dzieci, których opiekunem prawnym został ustanowiony pracownik lub jego małżonek,
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności: wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, gdy ich rodzice nie żyją, a gdy rodzice żyją, jeżeli:
 - a) nie mogą zapewnić im utrzymania albo
 - b) zostali pozbawieni lub ograniczeni w sprawowaniu władzy rodzicielskiej.

§ 6. 1. Zasiłek rodzinny nie przysługuje na dziecko:

- 1) pozostające w związku małżeńskim,
- 2)⁴⁾ przebywające w domu pomocy społecznej, w domu dziecka lub w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zapewniających całkowitą opiekę nad dzieckiem, jeżeli pracownik nie ponosi choćby w części kosztów utrzymania dziecka,

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 9 lutego 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 12, poz. 57), które weszło w życie z mocą od dnia 1 lutego 1993 r.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a) tiret pierwszy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1990 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 2, poz. 13), które weszło w życie z mocą od dnia 1 stycznia 1990 r.

- 3) kształcące się w szkole wojskowej lub w innej szkole państwowej, zapewniającej nieodpłatnie pełne utrzymanie (wyżywienie, zakwaterowanie, umundurowanie),
- 4)⁵⁾ osiągające dochody w kwocie równej lub wyższej od najniższej emerytury,
- 5) przebywające w zakładzie karnym lub poprawczym,
- 6) (skreślony⁶⁾).

2. Ograniczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, nie stosuje się w razie zawarcia związku małżeńskiego:

- 1) między osobami kształcącymi się w szkole,
- 2) przez osobę, na którą przysługuje zasiłek pielęgnacyjny w przypadku określonym w § 13 ust. 3 pkt 2, jeżeli małżonek takiej osoby nie jest uprawniony do zasiłku rodzinnego.

3. Ograniczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, nie stosuje się:

- 1)⁷⁾ w razie osiągnięcia przez dziecko wynagrodzenia za pracę podjętą na okres ferii letnich i zimowych,
- 2)⁸⁾ w razie przekroczenia granicy dochodu, jeżeli kwota tego przekroczenia jest niższa od przysługującego zasiłku rodzinnego, bez dodatkowej kwoty zwiększającej zasiłek rodzinny, jednakże pod warunkiem, że prawo do zasiłku rodzinnego przysługiwało za miesiąc poprzedzający,
- 3) w razie osiągnięcia wynagrodzenia przez dziecko, na które przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

§ 7. Zasiłek rodzinny przysługuje na małżonka, jeżeli spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) wychowuje choćby jedno dziecko w wieku do 8 lat lub sprawuje opiekę nad dzieckiem, o którym mowa w § 13, lub pobierającym stały zasiłek pieniężny z pomocy społecznej dla osób będących inwalidami od dzieciństwa,
- 2) ukończył 50 lat kobieta lub 65 lat mężczyzna,
- 3) jest inwalidą.

§ 8. 1. Zasiłek rodzinny nie przysługuje na małżonka:

- 1) przebywającego w domu pomocy społecznej,
- 2) przebywającego w zakładzie karnym,
- 3)⁹⁾ osiągającego dochody w kwocie równej lub wyższej od najniższej emerytury,

- 4) (skreślony¹⁰⁾).

2.¹¹⁾ Ograniczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, nie stosuje się w razie przekroczenia granicy dochodu o kwotę niższą od przysługującego w tym miesiącu kalendarzowym zasiłku rodzinnego, jednakże pod warunkiem, że prawo do zasiłku rodzinnego przysługiwało za miesiąc poprzedzający.

§ 9. 1. Zasiłek rodzinny nie przysługuje na członków rodziny zamieszkujących poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej^{11a)} lub przebywających poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej^{11a)} dłużej niż 3 miesiące, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

2. Ograniczenia tego nie stosuje się do studentów studiujących za granicą.

Rozdział 3

Wysokość zasiłku rodzinnego

§ 10.¹²⁾ Zasiłek rodzinny na każdą uprawnioną osobę przysługuje w wysokości 167 000 zł miesięcznie, z zastrzeżeniem § 11.

§ 11.¹³⁾ W razie przekroczenia przez osobę uprawnioną granicy dochodu, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 4 i § 8 ust. 1 pkt 3, zasiłek rodzinny na tę osobę wypłaca się w wysokości określonej w § 10, pomniejszonej o kwotę tego przekroczenia. Stawkę zasiłku rodzinnego przypadającą do wypłaty zaokrąglą się do pełnego tysiąca w górę.

§ 12. 1.¹⁴⁾ Na dziecko wymagające ze względu na stan zdrowia zwiększonego spożycia mięsa przysługujący zasiłek rodzinny zwiększa się o dodatkową kwotę w wysokości 50% zasiłku rodzinnego.

2. Stan zdrowia dziecka wymagający zwiększonej normy spożycia mięsa stwierdza się na podstawie zaświadczenia publicznego zakładu opieki zdrowotnej^{14a)}.

3. Zwiększenie zasiłku rodzinnego, o którym mowa w ust. 1, przysługuje także na dzieci chore na fenylketonurię na podstawie zaświadczenia publicznego zakładu opieki zdrowotnej^{14a)} stwierdzającego taką chorobę.

¹⁰⁾ Przez § 1 pkt 2 lit. b) rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. b) rozporządzenia wymienionego w przypisie 5.

^{11a)} Nazwa państwa zgodnie z brzmieniem ustalonym ustawą z dnia 29 grudnia 1989 r. o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 75, poz. 444).

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 maja 1992 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 43, poz. 190), które weszło w życie z dniem 1 czerwca 1992 r.

¹³⁾ Z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez § 1 pkt 4 rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

^{14a)} Określenia „zakład społecznej służby zdrowia” i „zakład społeczny służby zdrowia” zastąpiono określeniem „publiczny zakład opieki zdrowotnej” stosownie do art. 71 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408).

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 sierpnia 1992 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 64, poz. 325), które weszło w życie z dniem 1 września 1992 r.

⁶⁾ Przez § 1 pkt 1 lit. a) tiret trzeci rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. b) rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. b) rozporządzenia wymienionego w przypisie 5.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. a) rozporządzenia wymienionego w przypisie 5.

Rozdział 4

Zasiłek pielęgnacyjny

§ 13. 1. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje pracownikom na członków rodziny, na których jest wypłacany zasiłek rodzinny, jeżeli spełniają warunki określone w ust. 2 i 3.

2. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) na dzieci w wieku do 16 lat, w razie stwierdzenia przez publiczny zakład opieki zdrowotnej^{14a)}, że ze względu na stan zdrowia wymagają one ze strony innej osoby stałej opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym i rehabilitacyjnym,
- 2) na członków rodziny w wieku powyżej 16 lat, jeżeli są inwalidami I grupy, a na dzieci także jeżeli są inwalidami II grupy oraz inwalidztwo ich powstało w wieku uprawniającym do zasiłku rodzinnego,
- 3) na małżonka, który ukończył 75 lat.

3. Zasiłek pielęgnacyjny przysługujący na dziecko w wieku do 16 lat wypłaca się po osiągnięciu tego wieku:

- 1)¹⁵⁾ do czasu ukończenia nauki w szkole, na kursie kwalifikacyjnym przysposobienia lub doskonalenia zawodowego trwającym co najmniej 3 miesiące, w razie stwierdzenia przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, że nadal odpowiada ono warunkom określonym w ust. 2 pkt 1, nie dłużej jednak niż do ukończenia 20 lat życia,
- 2) na osobę pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jest inwalidą I lub II grupy, a zasiłek ten przysługiwał na nią przed zawarciem związku małżeńskiego.

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu zaliczenia do I lub II grupy inwalidów z prawem do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu ukończenia 75 lat życia, przysługuje tylko jedno świadczenie.

5.¹⁶⁾ W razie zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z prawem do dodatku pielęgnacyjnego dla osób otrzymujących stałe zasiłki z pomocy społecznej, wypłaca się świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

6. Stany zdrowia uzasadniające wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego na dzieci w wieku do lat 16, wymagające stałej opieki innej osoby, określa załącznik do rozporządzenia.

§ 14. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości określonej przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym pracownikom i ich rodzin.

Rozdział 5

Warunki nabywania uprawnień do zasiłków rodzinnych

§ 15. 1. Prawo do zasiłków rodzinnych nabywa pracownik z pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, w którym podjął zatrudnienie, a traci z upływem miesiąca, w którym zatrudnienie ustało, z uwzględnieniem § 16.

¹⁵⁾ Z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez § 1 pkt 2 lit. a) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 stycznia 1993 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 7, poz. 37), które weszło w życie z dniem 1 lutego 1993 r.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 lit. b) rozporządzenia wymienionego w przypisie 15.

2. Prawo do zasiłku rodzinnego na poszczególnych członków rodziny powstaje z pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, w którym zostały spełnione wszystkie warunki wymagane od każdego z nich do uzyskania tego prawa, a ustaje — z upływem miesiąca, w którym ustał choćby jeden z tych warunków.

§ 16. 1. Zasiłek rodzinny wypłaca się za każdy miesiąc kalendarzowy, za który pracownikowi przysługuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

2. Zasiłek rodzinny przysługuje za miesiące objęte urlopem bezpłatnym udzielonym pracownikom:

- 1) państwowych i spółdzielczych przedsiębiorstw budowlano-montażowych — w związku z ograniczeniem robót w okresie zimowym,
- 2) spółek wodnych i ich związków — w okresie od 1 grudnia do 15 kwietnia.

§ 17. Po rozwiązaniu stosunku pracy pracownik zachowuje prawo do zasiłku rodzinnego za miesiące kalendarzowe, w których otrzymał zasiłek z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Rozdział 6

Postępowanie w sprawach przyznawania i wypłaty zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych

§ 18. 1. Ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego i jego wypłata następuje na wniosek pracownika lub jego pełnomocnika.

2. Do zgłoszenia wniosku uprawnione są również osoby sprawujące faktyczną opiekę nad członkiem rodziny, pracownik socjalny pomocy społecznej oraz organizacje społeczne, jeżeli pracownik nie ma możliwości zgłoszenia takiego wniosku lub zgłoszenia takiego wniosku zaniedbuje.

§ 19. 1. Uprawnienia pracowników do zasiłków rodzinnych ustalają oraz zasiłki te wypłacają:

- 1) uspołecznione zakłady pracy,
- 2) nie uspołecznione zakłady pracy zatrudniające co najmniej 5 pracowników, a także inne nie uspołecznione zakłady pracy, jeżeli zostaną do tego upoważnione przez oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- 3) oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych — w pozostałych przypadkach.

2. Pracownikowi zatrudnionemu równocześnie w dwóch lub więcej zakładach pracy zasiłki rodzinne wypłaca ten zakład pracy, w którym wymiar czasu pracy jest największy, a gdy wymiar czasu pracy jest równy — zakład pracy, w którym pracownik złożył wniosek o wypłatę zasiłku.

3. W przypadkach, o których mowa w § 17, zasiłek rodzinny wypłaca zakład pracy lub oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w zależności od tego, który z nich wypłaca zasiłek z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

§ 20. Wypłacone przez zakład pracy zasiłki rodzinne zalicza się na poczet należnych od zakładu pracy składek na ubezpieczenie społeczne, z wyjątkiem zasiłków rodzinnych, których wypłata została uznana za bezpodstawną, na podstawie decyzji oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 21. 1. Pracownik, któremu zasiłek rodzinny wypłaca zakład pracy, może wystąpić z wnioskiem do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie uprawnień do tego zasiłku i o wydanie decyzji.

2. W wnioskiem o ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego przysługującego pracownikowi i wydanie decyzji może wystąpić do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych także zakład pracy.

3. Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może dokonywać ustaleń, o których mowa w ust. 1 i 2, i wydawać decyzje także z urzędu.

4. Decyzje, o których mowa w ust. 1—3, wydaje oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwy ze względu na siedzibę zakładu pracy.

§ 22. Na żądanie pracownika, jego pełnomocnika, zakładu pracy lub oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zakłady pracy są obowiązane wydawać zaświadczenia potrzebne do ustalenia uprawnień do zasiłku rodzinnego; zaświadczenia takie są wolne od opłat.

§ 23. Pracownik lub inna osoba pobierająca zasiłek rodzinny obowiązani są:

- 1) przedstawić na żądanie zakładu pracy lub oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dowody stwierdzające uprawnienia do zasiłku rodzinnego,
- 2) zawiadamiać o wszelkich zmianach mających wpływ na uprawnienia do zasiłku rodzinnego.

Rozdział 7

Zasady wypłacania zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych

§ 24. 1. Zasiłki rodzinne za dany miesiąc kalendarzowy wypłaca się najpóźniej do dnia 15 następnego miesiąca.

2. W razie nabycia prawa do zasiłków po raz pierwszy, zasiłki rodzinne wypłaca się nie później niż w ciągu 30 dni od dnia przedstawienia dowodów niezbędnych do wypłaty zasiłku.

§ 25. 1. Zasiłek rodzinny wypłaca się, poczynając od miesiąca kalendarzowego, w którym powstało prawo do zasiłku, jednakże za okres nie dłuższy niż 6 miesięcy wstecz od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

2. Jeżeli niezgłoszenie wniosku o wypłatę zasiłku rodzinnego w terminie 6 miesięcy od miesiąca, w którym powstało prawo do tego zasiłku, nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika, termin 6 miesięcy liczy się od miesiąca, w którym ustała przeszkoda uniemożliwiająca zgłoszenie wniosku.

3. Jeżeli odmowa wypłaty zasiłku rodzinnego lub ustalenie wysokości tego zasiłku były następstwem błędu zakładu pracy lub oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wypłata zasiłku może nastąpić najdalej za 3 lata wstecz, licząc od daty zgłoszenia wniosku o sprostowanie błędu lub wydania decyzji z urzędu prostującej błąd.

§ 26. 1. Na jednego członka rodziny wypłaca się tylko jeden zasiłek rodzinny i tylko z tytułu jednego ubezpieczenia.

2. W razie zbiegu prawa do zasiłku rodzinnego z tytułu ubezpieczenia obojga rodziców, zasiłek wypłaca się temu

z rodziców, który zażąda wypłaty zasiłku, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli dziecko nie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców, zasiłek rodzinny wypłaca się z tytułu ubezpieczenia tego z rodziców, przy którym dziecko przebywa.

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku rodzinnego z prawem do dodatku rodzinnego do wynagrodzenia albo do emerytury lub renty, wypłaca się świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

5. W razie zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z prawem do dodatku pielęgnacyjnego przysługującego do renty rodzinnej, wypłaca się świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

6. W razie zbiegu prawa do zasiłku rodzinnego z prawem do świadczenia rodzinnego wypłacanego przez instytucję zagraniczną, nie wypłaca się zasiłku rodzinnego, jeżeli świadczenie takie jest wypłacane przez instytucję zagraniczną.

§ 27. 1. Zasiłek rodzinny wypłaca się pracownikowi, z wyjątkiem przypadków wymienionych w ust. 2.

2. Zasiłek rodzinny wypłaca się małżonkowi pracownika lub opiekunowi dziecka w przypadku:

- 1) zawieszenia lub pozbawienia pracownika władzy rodzicielskiej,
- 2) zasądzenia od pracownika świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub małżonka, przy czym zasiłek rodzinny nie podlega zaliczeniu na poczet tych świadczeń,
- 3) postanowienia sądu zobowiązującego pracownika do przekazywania zasiłku rodzinnego tym osobom,
- 4) pobytu pracownika w zakładzie leczenia zamkniętego,
- 5) w innych uzasadnionych przypadkach, gdy zostanie ustalone, że pracownik nie spełnia obowiązku dostarczenia środków utrzymania rodziny lub w inny sposób naraża na istotną szkodę interes rodziny.

3. W razie śmierci pracownika przed podjęciem należnego mu zasiłku rodzinnego, wypłaca się go osobom uprawnionym do podjęcia wynagrodzenia lub zasiłku z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przysługującego temu pracownikowi.

4. W wypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 5, zasiłek rodzinny wypłaca się na podstawie decyzji oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 28. Zakłady pracy, które wypłacają zasiłki rodzinne, są obowiązane:

- 1) prowadzić dokumentację dotyczącą wypłat zasiłków rodzinnych,
- 2) zwracać się do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego w przypadkach wątpliwych,
- 3) okazywać lub przedstawiać do wglądu wszystkie dokumenty dotyczące wypłaty zasiłków rodzinnych organom kontrolnym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz innym organom uprawnionym do kontroli,
- 4) podejmować lub wstrzymywać wypłatę zasiłku rodzinnego na polecenie oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 29. Zakład Ubezpieczeń Społecznych i jego oddziały kontrolują prawidłowość wypłaty zasiłków rodzinnych przez zakłady pracy.

§ 30. 1. Jeżeli wskutek szczególnych okoliczności warunki wymagane do nabycia uprawnień do zasiłku rodzinnego nie są spełnione, zasiłek może być przyznany w drodze wyjątku przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może upoważnić do podejmowania decyzji, o których mowa w ust. 1, dyrektorów oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i ustalać zasady podejmowania tych decyzji.

§ 31. Inwalidztwo, o którym mowa w rozporządzeniu, ustala się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 32. Za dochód, o którym mowa w rozporządzeniu, uważa się:

- 1) wynagrodzenie uzyskiwane w ramach stosunku pracy, z tytułu umowy zlecenia, umowy agencyjnej, umowy o dzieło lub umowy o pracę nakładczą,
- 2) dochody z tytułu:
 - a) członkostwa spółdzielni,
 - b) wykonywania wolnego zawodu,
 - c) działalności twórczej lub artystycznej,
 - d) działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu takiej działalności,
- 3) zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- 4)¹⁷⁾ emerytury, renty inwalidzkie i renty rodzinne wraz ze wszystkimi wzrostami i dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych i pielęgnacyjnych,
- 5) stypendia: doktoranckie, twórcze i dla sportowców,
- 6) stałe zasiłki z pomocy społecznej,
- 7) zasiłki dla absolwentek szkół wyższych wychowujących dzieci,
- 8)¹⁸⁾ zasiłki z Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej oraz z Funduszu Pracy,
- 9) zasiłki na utrzymanie rodziny, wypłacane żołnierzom pełniącym służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych,
- 10)¹⁹⁾ dochód z tytułu pracy w rolnictwie nie uspołecznionym, ustalony w trybie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431).

§ 33. Przepisy § 18—30 stosuje się odpowiednio do zasiłku pielęgnacyjnego.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. a) rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. b) rozporządzenia wymienionego w przypisie 4; przy stosowaniu tego przepisu należy uwzględnić, że Państwowy Fundusz Aktywizacji Zawodowej został zniesiony z dniem 31 grudnia 1989 r. stosownie do art. 45 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446), a stosownie do art. 43 ust. 2 tej ustawy zobowiązania Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 1989 r., są zaspokajane z Funduszu Pracy.

¹⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 lit. c) rozporządzenia wymienionego w przypisie 4.

§ 34. Instrukcje dotyczące szczegółowych zasad i trybu wypłaty zasiłków rodzinnych i zasiłków pielęgnacyjnych oraz prowadzenia dokumentacji w tym zakresie wydaje Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Rozdział 7^{1 20)}

Przepisy szczególne

§ 34¹. 1. Na zasadach określonych w rozporządzeniu prawo do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych na dzieci i współmażonka przysługuje:

- 1) bezrobotnym, którzy utracili prawo do zasiłku dla bezrobotnych z powodu upływu okresu, przez który zasiłek ten jest wypłacany na podstawie przepisów o zatrudnieniu i bezrobociu,
- 2) studentom,
— jeżeli świadczenia te nie mogą być wypłacane z innego tytułu.

2. Uprawnienia do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, ustalają oraz świadczenia te wypłacają i rozliczają w ciężar składek na ubezpieczenie społeczne rejonowe urzędy pracy na wniosek bezrobotnego.

3. Uprawnienia do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ustala i świadczenia te wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek studenta.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 35. (pominięty²¹⁾).

§ 36. (pominięty²¹⁾).

§ 37. (pominięty²¹⁾).

§ 38. (pominięty²¹⁾).

§ 39. (pominięty²¹⁾).

§ 40. 1. Tracą moc rozporządzenia:

- 1) Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 23 stycznia 1984 r. w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 4, poz. 21, z 1985 r. Nr 15, poz. 65, z 1986 r. Nr 9, poz. 50, z 1987 r. Nr 10, poz. 66 i z 1988 r. Nr 3, poz. 26),
- 2) Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 23 stycznia 1984 r. w sprawie wysokości zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych przysługujących niektórym grupom ubezpieczonych (Dz. U. Nr 4, poz. 22 i z 1988 r. Nr 3, poz. 27),

z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W razie zgłoszenia wniosku o wypłatę zasiłku rodzinnego za okres wsteczny, przypadający do dnia 31 marca 1989 r., zasiłek rodzinny ustala się i wypłaca w myśl dotychczasowych przepisów.

§ 41. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1989 r., z tym że przepis § 37 wchodzi w życie z mocą od dnia 1 lutego 1989 r.

²⁰⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 rozporządzenia wymienionego w przypisie 15.

²¹⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 kwietnia 1989 r.

STANY ZDROWIA UZASADNIAJĄCE WYPŁATĘ ZASIŁKU PIELEGNACYJNEGO

Stany zdrowia uzasadniające wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego dzieciom do lat 16 wymagającym stałej opieki innej osoby obejmują następujące stany fizyczne, psychiczne lub psychofizyczne:

- 1) wrodzone wady rozwojowe z porażeniem lub niedowładami kończyn upośledzające w znacznym stopniu zdolność chwytą rąk lub utrudniające samodzielne poruszanie się,
- 2) inne wady wrodzone lub kalectwa upośledzające w bardzo znacznym stopniu sprawność narządu ruchu,
- 3) wrodzone lub nabyte ubytki anatomiczne kończyny górnej lub dolnej upośledzające w znacznym stopniu zdolność chwytą rąk lub utrudniające poruszanie się,
- 4) zespoły neurologiczne będące następstwem urazów okołoporodowych,
- 5) niedowłady lub porażenia będące następstwem chorób lub urazów układu nerwowego, upośledzające w znacznym stopniu zdolność chwytą rąk lub utrudniające samodzielne poruszanie się,
- 6) niedorozwoje umysłowe począwszy od niedorozwoju umiarkowanego (iloraz inteligencji około 50 i poniżej według klasyfikacji międzynarodowej),
- 7) psychozy i zespoły psychotyczne o znacznym nasileniu, w których okres leczenia przekracza 6 miesięcy,
- 8) padaczkę z wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi,
- 9) wrodzone lub nabyte wady narządu wzroku powodujące znaczne ograniczenie jego sprawności (obniżenie ostrości wzroku w oku lepszym do 5/35 lub 0,15 wg Snellena po wyrównaniu wady wzroku szklami korekcyjnymi lub ograniczenie pola widzenia do przestrzeni zawartej w granicach 30°),
- 10) głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 dB),
- 11) niemotę lub bardzo znaczne zaburzenia mowy wymagające współdziałania w procesie uczenia się,
- 12) wrodzone lub nabyte wady układu krążenia i oddechowego znacznie upośledzające sprawność organizmu,
- 13) cukrzycę,
- 14) fenyloketonurię,
- 15) celiakię,
- 16) hemofilię,
- 17) inne stany chorobowe lub po przebytych chorobach powodujące w takim samym stopniu jak choroby wymienione w pkt 1—16 upośledzenie sprawności ogólnej, utrudniające możliwość samodzielnego poruszania się, lub stany wymagające opieki i pomocy rodziców w leczeniu i rehabilitacji, a także w ochronie dziecka przed możliwością doznania urazu.